

NETECHNICKÉ SHRNUÍ PROJEKTU POKUSŮ

Název projektu pokusů	
Gekoni <i>Paroedura picta</i> a <i>Hemidactylus turcicus</i> jako laboratorní model pro výzkum leishmanióz.	
Doba trvání projektu pokusů	do květen/2023
Klíčová slova - maximálně 5	<i>Leishmania</i> , <i>Sauroleishmania</i> , <i>Phlebotomus</i> , xenodiagnostika, infektivita
Účel projektu pokusů - označte jej křížkem (x) do prázdného políčka	
☒	základní výzkum
☐	translační nebo aplikovaný výzkum
☐	vývoj, výroba nebo zkoušení kvality, účinnosti a nezávadnosti léčiv, potravin, krmiv a jiných látek nebo výrobků
☐	ochrana přírodního prostředí v zájmu zdraví a dobrých životních podmínek lidí nebo zvířat
☐	zachování druhů
☐	vyšší vzdělávání nebo odborná příprava
☐	trestní řízení a jiné soudní řízení
Cíle projektu pokusů (např. řešené vědecké neznámé nebo vědecké či klinické potřeby)	
Leishmanie (Kinetoplastida: Trypanosomatidae) jsou paraziti přenášení krevsajícím hmyzem - flebotomy (Diptera: Psychodidae) rodu <i>Phlebotomus</i> , <i>Lutzomyia</i> a <i>Sergentomyia</i> . Plazi jsou parazitováni podrodem <i>Sauroleishmania</i> . Tento podrod je přenášen flebotomy rodu <i>Sergentomyia</i> , kteří jsou na plazího hostitele specializováni. V plazech leishmanie přežívají extra i intracelulárně, obvykle v krvi hostitele. Samice přenašeče se nakazí sáním na infikovaném hostiteli, leishmanie se vyvíjejí nejčastěji hypopylárně (v zadní části střeva) a přenos je pravděpodobně uskutečněn pozřením infikovaného flebotoma nebo kontaminativní cestou. V dosavadní literatuře jsou data o vývoji a přenosu sauroleishmanií velmi útržkovitá nebo se jedná o publikace velmi staré, u kterých není jisté, zda byli paraziti správně identifikováni. Cílem našich pokusů je zjistit míru atraktivitu různých gekonů pro různé druhy flebotomů a schopnost přenosu a vývoje čtyř druhů plazích leishmanií. Konkrétně chceme zjistit:	
<ul style="list-style-type: none"> • jaké druhy flebotomů jsou schopné sát na různých druzích gekonů. • jakým způsobem se sauroleishmanie přenášejí z flebotoma na gekona. • kde a v jakých morfologických formách se sauroleishmanie vyskytují v těle gekona. 	
Pravděpodobné potenciální přínosy projektu pokusů (jak by mohlo být dosaženo pokroku ve vašem vědním oboru nebo jaký přínos by z něj člověk či zvířata mohli mít)	
Experimenty by měly přispět k objasnění vztahu patogen-hostitel-přenašeč u plazích druhů leishmanií. Studie bude součástí diplomové a disertační práce.	
Druhy a přibližné počty zvířat, jejichž použití se předpokládá	
Plánujeme použití gekonů druhu <i>Paroedura picta</i> a <i>Hemidactylus turcicus</i> (gekon turecký). Množství zvířat omezíme na nezbytné minimum, předpokládáme použití maximálně 94 zvířat během čtyř let trvání pokusu, ovšem tento počet nemusí být naplněn.	
Jaké jsou očekávané nežádoucí účinky u zvířat? Jaká je navrhovaná míra závažnosti? Jak bude se zvířaty naloženo po skončení pokusu?	
U gekonů infikovaných sauroleishmaniemi neočekáváme významné patologické projevy. Závažnost projevů leishmaniózy u plazů není popsána. Zdá se ale, že infekce ve většině případů probíhá bezpříznakově. Pokus bude ukončen usmrcením zvířat a odběrem tkání a krve na detekci parazitů, zvířata budou usmrcena předávkováním anestetikem. Míra stresu gekonů použitých na testování atraktivitu pro flebotomy bude minimální. Po ukončení pokusu budou gekoni umístěni do zájmového chovu.	
Uplatňování 3R (replacement, reduction, refinement)	
Nahrazení používání zvířat: Uved'te, proč je nutné použít zvířata a proč nemohou být využity alternativy bez použití zvířat.	
Vývoj sauroleishmanií v plazech nelze studovat vyloučením laboratorních zvířat počítačovou simulací či <i>in vitro</i> . Interakce mezi parazitem a hostitelem i přenašečem jsou totiž ovlivněny mnoha vzájemně provázanými a často druhově specifickými faktory na úrovni celých organismů. Navrhovaná míra závažnosti – mírné.	
Omezení používání zvířat: Vysvětlete, jak lze zajistit použití co nejmenšího počtu zvířat.	
Počet použitých zvířat bude minimalizován na množství, které bude ještě možno smysluplně vyhodnotit, tj. pro experimentální infekce každým ze čtyř druhů leishmanií 8 jedinců jednoho druhu gekona a pro test atraktivitu každého z pěti druhů flebotomů 3 jedinci jednoho druhu gekona. Celkem tedy maximálně 47 gekonů jednoho druhu, tyto počty ale nemusí být naplněny. Chceme omezit množství zvířat na minimum, a proto budou nejprve provedeny experimentální infekce s přenašeči a na základě výsledků zvolíme nejvhodnější kombinace druhu leishmania-hostitel.	
Šetrné zacházení se zvířaty: Vysvětlete volbu druhu zvířat, a proč se v případě tohoto zvířecího modelu jedná o nejšetrnější použití z hlediska vědeckých cílů.	
Vysvětlete obecná opatření, která budou přijata za účelem snížení újmy způsobené zvířatům na minimum.	
Druhy zvířat byly vybrány s ohledem na informace v literatuře zabývající se sauroleishmaniemi a na základě zkušeností s chovem daných druhů. Zvířata budou kromě úkonů nezbytných k pokusu ponechána v klidu, bude o ně pečováno dle platných zoohygienických předpisů a jejich biologických potřeb. Během vystavení flebotomům bude zajištěn jejich tepelný komfort. Infekce plazů sauroleishmaniemi probíhá většinou bezpříznakově, kdyby však k onemocnění došlo, budou zvířata v pokusu ponechána pouze po nezbytnou dobu. Se zvířaty budou manipulovat pouze certifikované osoby a usmrcení zvířat bude provedeno maximálně šetrně v celkové anestezii.	

